

IV

(Informácie)

INFORMÁCIE INŠTITÚCIÍ, ORGÁNOV, ÚRADOV A AGENTÚR EURÓPSKEJ
ÚNIE

RADA

Závery Rady o úlohe vzdelávania a odbornej prípravy vo vykonávaní stratégie Európa 2020

(2011/C 70/01)

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

ZDÔRAZŇUJÚC, že je plne pripravená poskytnúť odborné znalosti Rady o politikách vzdelávania a odbornej prípravy Európskej rade a aktívne prispievať k úspešnému vykonávaniu stratégie pre zamestnanosť a rast *Európa 2020* a európskeho semestra,

PRIPOMÍNAJÚC ciele stratégie na zabezpečenie inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu, ktoré podporuje niekoľko hlavných cieľov EÚ a súbor hlavných iniciatív,

A VZHLADOM NA ročný prieskum rastu na rok 2011, ktorý vypracovala Komisia, ako aj správu o pokroku vo vykonávaní stratégie *Európa 2020*, makroekonomickú správu a návrh spoločnej správy o zamestnanosti, a vzľadom aj na integrované usmernenia stratégie *Európa 2020*,

ZDÔRAZŇUJE, ŽE:

Vzdelávanie a odborná príprava zohrávajú zásadnú úlohu pri dosahovaní cieľov stratégie *Európa 2020* na zabezpečenie inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu predovšetkým tým, že občanov vybavujú zručnosťami a kompetenciami, ktoré európske hospodárstvo a spoločnosť v Európe potrebujú na zachovanie svojej konkurencieschopnosti a inovačnej schopnosti, ako aj tým, že pomáhajú presadzovať sociálnu súdržnosť a začleňovanie. Táto kľúčová úloha vzdelávania a odbornej prípravy by sa preto mala plne premietnuť do práce Rady počas nového európskeho semestra, ktorý sa začal začiatkom roka 2011. Rada by s podporou Komisie mala najmä zabezpečiť, aby sa v plnom rozsahu riešili otázky, ako napríklad politické opatrenia a reformy v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy, ich prínos k dosahovaniu európskych cieľov a výmena osvedčených politík a postupov.

DOMNIEVA SA, ŽE:

1. Strategický rámec „ET 2020“ a jeho štyri strategické ciele ⁽¹⁾ tvoria pevný základ európskej spolupráce v oblasti vzdelá-

vania a odbornej prípravy a tým môžu významne prispieť k dosahovaniu cieľov stratégie *Európa 2020*.

2. V rámci kodanského procesu, ktorého strategické priority pre nadchádzajúce desaťročie sa preskúmali na ministerskom zasadnutí v decembri 2010 v Bruggách ⁽²⁾, sa zdôrazňuje, že odborné vzdelávanie a príprava (OVP) zohrávajú kľúčovú úlohu pri podpore dosahovania cieľov stratégie *Európa 2020* zabezpečovaním relevantných a vysokokvalitných zručností a kompetencií.

3. Dve z navrhnutých hlavných iniciatív stratégie *Európa 2020* majú osobitný význam pre vzdelávanie a odbornú prípravu:

i) Po prvé ide o iniciatívu *Mládež v pohybe*, ktorej cieľom je pomôcť mladým ľuďom, aby dosiahli plný potenciál v odbornej príprave a vzdelávaní a zlepšili si tým vyhliadky na získanie zamestnania. Existuje naliehavá potreba zabezpečiť, aby sa počet mladých ľudí, ktorí odišli zo školy, znížil, aby všetci mladí ľudia nadobúdali základné zručnosti potrebné pre ďalšie vzdelávanie a aby existovalo viac príležitostí učiť sa v neskoršom veku. Inštitúcie vysokoškolského vzdelávania by sa mali nabádať, aby zlepšili kvalitu a relevantnosť kurzov, ktoré ponúkajú, aby tak podnietili širšie spektrum občanov k tomu, aby sa zapojili do vysokoškolského vzdelávania, pričom by sa v systéme vzdelávania, ako aj v kontexte neformálneho vzdelávania, ako je napríklad práca s mládežou a zapojenie mládeže, mala podporovať mobilita v oblasti vzdelávania pre všetkých mladých ľudí. Navyše by sa malo podporovať nadobúdanie skúseností priamo na pracoviskách a podnikateľských skúseností, pričom by sa mali rozšíriť príležitosti na dobrovoľnícke činnosti, samostatnú zárobkovú činnosť a prácu a štúdium v zahraničí.

⁽¹⁾ Ú. v. EÚ C 119, 28.5.2009.

⁽²⁾ Bruggské komuniké o posilnenej európskej spolupráci v oblasti OVP: http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/doc/vocational/bruges_en.pdf

- ii) Po druhé ide o iniciatívu *Program pre nové zručnosti a nové pracovné miesta*, v ktorej sa zdôrazňuje potreba zlepšiť zručnosti a zvýšiť zamestnateľnosť. V záujme zlepšenia identifikácie potrieb v oblasti odbornej prípravy, zvýšenia významu vzdelávania a odbornej prípravy pre trh práce, zjednodušenia prístupu jednotlivcov k príležitostiam na celoživotné vzdelávanie a poradenstvu o ňom a zabezpečenia plynulého prechodu medzi vzdelávaním a odbornou prípravou a zamestnaním je potrebné dosiahnuť pokrok. To si vyžaduje užšiu spoluprácu a partnerstvá medzi poskytovateľmi verejných služieb, vzdelávania a odbornej prípravy a zamestnávateľmi na vnútroštátnej, regionálnej a miestnej úrovni. Zásadný význam pri zvyšovaní zamestnateľnosti má aj prechod na systémy kvalifikácií založené na výsledkoch vzdelávania a väčšia validácia zručností a kompetencií nadobudnutých v kontexte neformálneho a informálneho vzdelávania.
4. Vzdelávanie a odborná príprava tiež môžu významným spôsobom prispieť k ďalším iniciatívam, ako napríklad *Digitálna agenda a Únia inovácií*. Systémy vzdelávania a odbornej prípravy v Európe musia poskytovať správnu zmes zručností a spôsobilostí, zabezpečiť dostatočný počet absolventov vedeckých, matematických a technických odborov, vybaviť ľudí základnými zručnosťami a dať im motiváciu a schopnosť učiť sa, podporovať rozvoj prierezových kompetencií vrátane takých, ktoré umožňujú využívanie moderných digitálnych technológií, presadzovať udržateľný rozvoj a aktívne občianstvo a podporovať tvorivosť, inovačné zručnosti a podnikateľské schopnosti.
5. V nadväznosti na ciele iniciatívy *Európska platforma na boj proti chudobe* je tiež potrebné vyvinúť väčšie úsilie na zabezpečenie podpory a otvorenie príležitostí pre netradičných a znevýhodnených študentov. Faktory ako lepší prístup ku kvalitnému vzdelávaniu a starostlivosti v ranom detstve, zabezpečenie inovačných príležitostí v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy pre znevýhodnené skupiny sú dôležité pre znižovanie sociálnych nerovností a umožnenie všetkým občanom, aby naplno využívali svoj potenciál.
3. Je potrebné urýchlene riešiť situáciu mladých žien a mladých mužov, ktorí pre závažnosť krízy čelia mimoriadnym ťažkostiam pri vstupe na trh práce.
4. Je potrebné zlepšiť schopnosť systémov vzdelávania a odbornej prípravy reagovať na nové požiadavky a trendy, aby sa lepšie zosúladiť ponuka zručností s dopytom trhu práce po nich a aby bolo možné lepšie čeliť sociálnym a kultúrnym výzvam v globalizovanom svete.

II. Na dosiahnutie hlavných cieľov v oblasti vzdelávania bude potrebné zvýšiť úsilie

5. Dosiahnutie dvoch hlavných cieľov EÚ v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy, t. j. zníženia podielu osôb, ktoré predčasne ukončili štúdium, na menej ako 10 % a zvýšenia podielu ľudí vo veku 30 – 34 rokov, ktorí ukončili terciárne alebo rovnocenné vzdelanie, aspoň na 40 %, bude mať pozitívny vplyv na pracovné miesta a rast. Okrem toho opatrenia prijaté v sektore vzdelávania a odbornej prípravy prispievajú k dosiahnutiu cieľov v iných oblastiach, ako napríklad pri zvyšovaní miery zamestnanosti, podpore výskumu a rozvoja a znižovaní chudoby.
6. Pokiaľ ide o prvý z uvedených cieľov, predčasné ukončenie štúdia je zložitým javom, ktorý ovplyvňujú vzdelávacie, individuálne a sociálno-ekonomické faktory. Riešenie tohto problému si vyžaduje preventívne aj kompenzačné opatrenia, ako je napríklad „druhá šanca“ vzdelávať sa, ako aj úzku koordináciu medzi sektormi vzdelávania a odbornej prípravy a inými súvisiacimi oblasťami politiky. Medzi politické opatrenia, ktoré môžu prispieť zmene, môže patriť lepšia predškolská výchova, aktualizované osnovy, lepšie vzdelávanie učiteľov, inovačné metódy výučby, individualizovaná podpora, najmä pre znevýhodnené skupiny zahŕňajúce prisťahovalcov a Rómov, a užšia spolupráca s rodinami a miestnou komunitou.
7. Druhý cieľ si tiež vyžaduje viacstranný prístup. Aby boli terciárne alebo rovnocenné systémy vzdelávania prítiahľivé a účinné, je potrebné zabezpečiť vysokú úroveň efektívnych investícií, modernizáciu osnov a lepšiu správu. Inovácia by sa mala podporovať na systémovej aj inštitucionálnej úrovni, pričom je potrebné účinnejšie využívať finančné prostriedky a diverzifikovať zdroje financovania. Tiež sú potrebné stimuly na to, aby sa dosiahlo lepšie prepojenie s okolitým svetom prostredníctvom partnerstiev s podnikmi a výskumným sektorom a aby sa zabezpečil prístup netradičným študentom tým, že sa im budú poskytovať primerané stimuly a že sa bude presadzovať uznávanie vzdelania, režimy podpory a poradenské služby.

ZDÔRAŽŇUJE, ŽE:

I. Vzdelávanie a odborná príprava sú kľúčové pre dosiahnutie cieľov stratégie Európa 2020

1. Je naliehavé efektívne investovať do vysokokvalitného, modernizovaného a reformovaného vzdelávania a odbornej prípravy, pretože tak vzniknú základy pre dlhodobú prosperitu Európy a zároveň sa umožní v krátkodobom horizonte reagovať na účinky krízy tým, že sa ľuďom poskytne väčší počet zručností a kompetencií a zlepšenie ich kvality.
2. Je nevyhnutné posilniť príležitosti na celoživotné vzdelávanie pre všetkých a na každej úrovni vzdelávania a odbornej prípravy, najmä prostredníctvom zvýšenia prítiahľivosti a relevantnosti OVP a zvýšenia účasti na vzdelávaní dospelých a jeho relevantnosti.

VZHLADOM NA UVEDENÉ VYZÝVA ČLENSKÉ ŠTÁTY, ABY V SÚVISLOSTI S OTÁZKAMI TÝKAJÚCIMI SA VZDELÁVANIA A ODBORNEJ PRÍPRAVY:

1. Prijali národné programy reforiem, ktoré budú cielené a zamerané na činnosti a ktoré prispievajú k dosiahnutiu cieľov stratégie Európa 2020, ako aj hlavných cieľov EÚ.

2. Po zohľadnení príslušných východiskových situácií a vnútroštátnych okolností jednotlivých členských štátov prijali politické opatrenia v súlade s národnými cieľmi a v súlade s vnútroštátnymi rozhodovacími postupmi.
3. Pri navrhovaní vnútroštátnych politík zamestnanosti a podávaní správ o ich vykonávaní so zreteľom na integrované usmernenia č. 8 a 9 ⁽¹⁾ úzko spolupracovali na horizontálnej úrovni s ostatnými relevantnými sektormi zapojenými do procesu vykonávania stratégie Európa 2020 na vnútroštátnej úrovni, najmä s ministerstvami pre zamestnanosť, ale aj s ďalšími zainteresovanými stranami, ako napríklad sociálnymi partnermi.
4. V súlade s integrovaným usmernením č. 4 ⁽²⁾ podporovali posilnenú spoluprácu medzi inštitúciami vyššieho vzdelávania, výskumnými ústavmi a podnikmi s cieľom posilniť vedomostný trojuholník, ktorý predstavuje základ inovačnejšieho a tvorivejšieho hospodárstva.

VYZÝVA ČLENSKÉ ŠTÁTY A KOMISIU, ABY:

1. Medzi členskými štátmi posilnili horizontálnu spoluprácu a výmenu skúseností a osvedčených postupov v súvislosti s vykonávaním národných programov reforiem a aby tam, kde je to vhodné, zahrnuli tieto aspekty do budúcich činností v rámci partnerského učenia.
2. Ďalej podporovali príležitosti na získavanie poznatkov z politík najmä v oblastiach, na ktoré sa vzťahuje stratégia Európa 2020, a aby lepšie prispôsobili otvorenú metódu koordinácie potrebám a záujmom členských štátov prostredníctvom efektívnejšieho využívania výsledkov európskej spolupráce, zvyšovania transparentnosti a podpory cielenejšej spolupráce.
3. Posilnili prepojenia medzi cieľmi stratégie Európa 2020, konkrétne rozšírením základne poznatkov v tejto oblasti a užším zapojením sektorov vzdelávania a odbornej prípravy do identifikácie prekážok rastu a zamestnanosti.

4. Posilnili schopnosť predvídať a zosúladiť potreby trhu práce so zručnosťami, ako sa uvádza v iniciatíve Program pre nové zručnosti a nové pracovné miesta, ako aj zabezpečili správnu kombináciu zručností vrátane prierezných kompetencií, ako sú napríklad kompetencie v digitálnej a podnikateľskej oblasti, a vypracovali komplexnú stratégiu na zlepšenie prístupu k celoživotnému vzdelávaniu, najmä pre znevýhodnené skupiny.

VYZÝVA KOMISIU, ABY:

1. Ďalej posilňovala – v úplnej zhode s členskými štátmi – prepojenia medzi vykonávacími ustanoveniami strategického rámca „ET 2020“ a stratégie Európa 2020, a to predovšetkým v súvislosti pracovnými cyklami, podávaním správ a určovaním cieľov. Pri navrhovaní strednodobých priorít ďalšieho cyklu „ET 2020“ by sa mali osobitne zohľadniť hlavné ciele a vhodné opatrenia prijaté v rámci iniciatív Mládež v pohybe a Program pre nové zručnosti a nové pracovné miesta.
2. Podporovala náležité zohľadňovanie cieľov stratégie Európa 2020 v spoločných správach o pokroku vo vykonávaní „ET 2020“ a aby súčasne uznala jasnú pridanú hodnotu, ktorú tieto správy prinášajú prostredníctvom hlbšieho náhľadu na vnútroštátne politiky členských štátov v oblasti vzdelávania.
3. Poskytla dôkladnú analýzu pokroku dosiahnutého v súvislosti s hlavnými cieľmi a referenčnými ukazovateľmi „ET 2020“, ktorá bude slúžiť ako základ pre výmenu názorov v Rade počas každého európskeho semestra.
4. Zlepšila viditeľnosť a transparentnosť opatrení prijatých v kontexte otvorenej metódy koordinácie zabezpečením efektívnej operačnej koordinácie, v ktorej budú zapojené členské štáty a v ktorej sa zabezpečí účasť príslušných zainteresovaných strán.
5. Vypracovala analýzu s cieľom podporiť v rámci otvorenej metódy koordinácie výmenu skúseností, ktoré sa týkajú prepojenia investícií do vzdelávania a politických prístupov zameraných na dosiahnutie cieľov stratégie Európa 2020.

⁽¹⁾ Integrované usmernenie č. 8: Rozvoj kvalifikovanej pracovnej sily zodpovedajúcej potrebám trhu práce a podpora celoživotného vzdelávania.

Integrované usmernenie č. 9: Zlepšovanie výkonnosti systémov vzdelávania a odbornej prípravy na všetkých úrovniach a zvyšovanie účasti na terciárnom alebo rovnocennom vzdelávaní.

⁽²⁾ Integrované usmernenie č. 4: Optimalizácia podpory výskumu a vývoja a inovácie, posilnenie vedomostného trojuholníka a uvoľnenie potenciálu digitálneho hospodárstva.